

Satsning på skolmiljö i budgeten

Regeringens satsning på 1 miljard till bättre arbetsmiljö i skolorna, genom bland annat bättre ventilation, välkomnas av Svensk Ventilation. I våras undersökte vi kommunernas arbete med tillsyn av inomhusluft i skolor. Resultaten visade att i endast 40 procent av kommunerna har den grundläggande kvalitetssäkringen av inomhusluften, den obligatoriska ventilationskontrollen, genomförts i samtliga skolor inom lagstadgad tid. Konsekvenserna får elever och skolpersonal ta i form av astma, allergi och en sämre lärandemiljö. Satsningen på förbättrad ventilation i skolor är därför mycket bra och vi ser gärna att den utökas. [Titta på TV4](#) och [läs Regeringens PM](#).

1,7 miljarder till miljonprogrammen

Regeringen föreslår att införa ett statligt stöd till energieffektivisering av miljonprogrammet. Stödet ska införas 2015 med 200 miljoner, och sedan ökas till 500 miljoner per år under 2016-2018. – Det är allt ifrån att ha värmeväxlare, till glas och fönster som inte läcker energi, säger bostadsminister Mehmet Kaplan till Sveriges Radio. [Läs mer eller lyssna.](#)

Radonbidraget avskaffas i budgeten

Regeringen trappar ner bidraget för åtgärder mot radon för att helt avskaffa bidraget 2017. Svensk Ventilation är mycket kritiska mot minskade informationsinsatser och avskaffade bidrag för åtgärder mot den hälsofarliga gasen radon i bostäder. Enligt [Strålskyddsmyndigheten](#) orsakar radon i bostäder 500 lungcancerfall per år i Sverige, vilket motsvarar ungefär 15 procent av alla lungcancerfall. Även [WHO](#) menar att exponering av radon är den viktigaste orsaken till lungcancer efter rökning. [Läs mer.](#)

Årets företagare & superföretagare

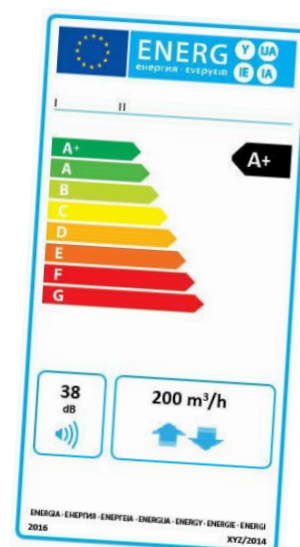
Ett stort grattis till årets företagare Nils Åke Hallström, Hallströms Verkstäder som är medlem i Svensk Ventilation. Priset delades ut i Blå Hallen i Stockholms stadshus där Nils Åke fick ta emot lovord, applåder och gratulationer från näringsministern Mikael Damberg. Vi gläds med pristagaren och en sådan utmärkelse är även bra för hela ventilationsbranschen.

Kanalen gratulerar ävenledes medlemsföretaget Air-Site som för andra året i rad placerat sig på Veckans Affärers och Bisnodes lista "Superföretagen". Tomas Nilsson, till höger på bilden, fick ta emot diplommet på Nalen i Stockholm.

Ekodesign och energimärkning

Energimyndigheten hade kallat till branschmöte, och flera företag från Svensk Ventilation var på plats den 24 oktober i Stockholm. De kommande EU-kraven om energieffektivitet och märkning är visserligen inte publicerade ännu, men kommer med all säkerhet i november, för att börja gälla 1 januari 2016. Etiketten för småaggregat och frånluftsfläktar har förenklats, och innehåller nu bara energiklass, buller och luftflöde, se bilden. Energieffektivitetskraven innebär att det blir förbjudet att sälja aggregat utan värmåtervinning och med alltför dåliga energiprestanda. Gränserna är satta som en formel som väger ihop SFP_{int} och återvinningsgrad. Ett aggregat med god värmeåtervinning tillåts ha högre SFP_{int} och vice versa. Läs mer i [VVS-Forum](#), hos [Energimyndigheten](#) eller titta på Svensk Ventilations [presentationsbilder](#) från tidigare i år.

Oklar framtid för reservdelsfläktar

Fläktdirektivet 327/2011 håller på att arbetas om, och kommer att innebära skärpta krav inom några år. Den pågående förstudien beräknas vara färdig i mars 2015. Fläktar som säljs som reservdelar till befintliga produkter är en sak som debatteras. Måste reservdelsfläktarna uppfylla de nya kraven? Läs mer i [Energi & Miljö](#), eller fördjupa Dig på www.fanreview.eu.

ETT NYHETS BREV FRÅN SVENSK VENTILATION

**VÅR FRAMTID
HÄNGER I LUFTEN**

Varning för hackad ventilation

Många styrsystem för fastighetsdrift kan lätt manipuleras av obehöriga. Det hävdar DN i en granskning, och pekar bland annat ut ventilation och kyla som tänkbara funktioner som illvilliga personer skulle kunna ta över och fjärrstyra. – Det där borde inte du ha kunnat göra, säger kyrkoherde Pontus Gunnarsson i Hedemora till DN:s reporter, som just startat kyrkklockorna från sin obehöriga laptop. [Läs och titta](#).

Lyckat OVK-seminarium

Funktionskontrollanterna och Svensk Ventilation föreläste om ventilation och OVK på ett seminarium som länsstyrelsen i Skåne anordnade. De fyrtio berörda tjänstemännen i kommunerna var nöjda med upplägget och nu fortsätter projektet. Den 15 januari 2015 kommer vi även att föreläsa för kommunerna i Jönköpings- och Kronobergslän.

Boka plats på nästa Nordbygg

Nästa Nordbygg äger rum 5-8 april 2016 och redan är mer än hälften av monterytan bokad. Svensk Ventilation är en av medarrangörerna och vi har också påbörjat planeringen inför 2016. [Läs mer](#). [Boka plats](#)

Plantskola för inneklimat i Lund

Svensk Ventilation deltog den 30 oktober i Pufendorfinstitutets workshop Healthy Indoor Environment. Institutet är en plantskola för tvärvetenskaplig forskning inom Lunds Universitet. Femton forskare från vitt skilda områden frigörs en dag i veckan under åtta månader för att ta fram frågor som ska ligga till grund för fortsatt forskning. Healthy Indoor Environments syftar till att förstå hur man ska skapa hälsosamma, hållbara, produktiva och kreativa inomhusmiljöer. Koordinator är Aneta Wierzbicka från Ergonomi och aerosolteknologi. Läs mer i [Vetenskap & Hälsa](#) och på [temats webbplats](#).

Forskarna är mycket intresserade av input från industrin, kontakta dem gärna! Varför inte anmäla sig till någon av de kommande workshopparna?

2014-11-27 Bio-psycho-social aspects of health

2014-12-18 Energy savings in buildings – challenges for sustainability

2015-01-29 Comfort, preferences and behaviours – interaction between buildings and their users

2015-02-26 Tradition and innovation for indoor environments – problems, decisions and solutions.

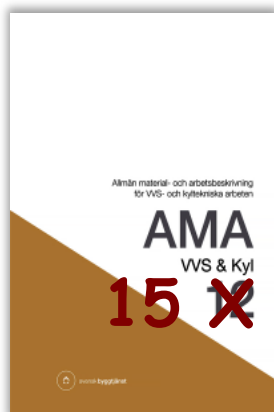
ETT NYHETS BREV FRÅN SVENSK VENTILATION

VÅR FRAMTID
HÄNGER I LUFTEN

Synpunkter inför AMA 2015

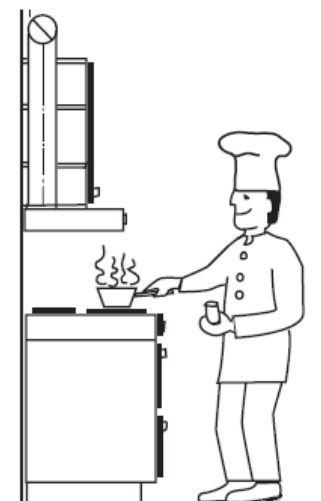
En remissgrupp från våra styrgrupper Entreprenad och Produkter har gått igenom nuvarande AMA VVS & Kyl, och försett Byggtjänst med förslag till förbättringar inför nästa års nyttgåva. Vårt svar finns att hämta bland [våra remissvar](#), och gäller bland annat

- brandkrav på fläktar
- täthetsklasser för spjäll
- jämn flödesfördelning över filter
- användningsområden för olika filterklasser
- krav på brandspjäll att kunna stänga vid viss lufthastighet

Osuppfångningsstandard ses över

Arbetet med förbättrad mätstandard för osuppfångning i hushållsspisfläktar har påbörjats. Det gäller EN 13141-3 och EN 61591. Från Svensk Ventilation deltar Per-Martin Hedman från Franke Futurum AB.

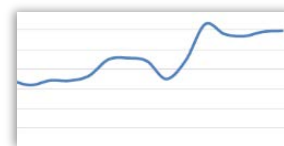
svensk byggtjänst

Bra inommiljö=bra samhällsbyggnad

Erik Hellqvist som är vd på Svensk Byggtjänst skriver krönikor där han belyser utmaningar och problem. I septemberkrönikan menar Erik att dålig luft får alldeles för lite uppmärksamhet i vårt samhälle och han hör aldrig någon kommunpolitiker som driver frågan om bättre luft inomhus. [Läs krönikan](#) som avslutas med orden "bra inomhusmiljö – det är bra samhällsbyggnad".

Konjunkturen

Enligt Boverkets indikatorer så utvecklas byggsektorn starkt. Aktiviteten i svensk ekonomi ökade under andra kvartalet enligt SCB. Även signalerna från KI:s konjunkturbarometer har varit positiva på senare tid. Byggsektorn har legat en bra bit över sitt historiska genomsnitt och det starka byggandet har bidragit positivt till tillväxten under året. Byggandet av flerbostadshus har fortsatt att öka och är på de högsta nivåerna sedan början av 1990-talet. Den nya bostadsministern Mehmet Kaplan (Mp) vill öka renoveringstakten i miljonprogrammet genom förbättrad dialog med branschen. Kaplan vill också se en ökad produktion av hyresrätter och har funderat på stimulanser för att öka nybyggandet av mindre energieffektiva lägenheter. Enligt Sveriges Byggindustriers konjunkturrapport så stiger bostadsinvesteringarna under hela prognosperioden 2014-2015. Läs [Boverkets indikatorer](#) och titta på [Sveriges Byggindustriers konjunkturrapport](#). Våra [marknadssignaler och prognoser](#) för oktober finns på hemsidan (kräver [inloggning](#)).

REHVA sågar nya energimålen

REHVA – den europeiska VVS-organisationen – är besvikna och menar att EU:s nya mål för energieffektivisering inte är tillräckligt ambitiösa. EU fastställde den 24 oktober nya energi- och klimatmål, som bland annat kräver att EU blir 27 % energieffektivare år 2030 jämfört med 1990.

- Byggsektorn har alltid behövt starka lagkrav för att göra ordentliga framsteg, säger REHVA:s president i ett [pressmeddelande](#). Läs mer hos [EU-kommissionen](#) och [Energimyndighetens nya konsekvensanalys](#).

Aktuella motioner i Riksdagen

Riksdagens deadline för [motioner](#) är nu passerad. Svensk Ventilation noterar att flera berör våra intresseområden som bostadsbyggandet, skolan och villkoren för mindre företag. Några exempel:

- Bygg fler bostäder (2014/15:444).
- Underlätta generationsskiften (2014/15:1069).
- Inomhusluft i skolor (2014/15:779)
(mer om den i [VVS-Forum](#))

Statistik för 2013 att hämta

Nu finns Energimyndighetens sammanställning över energianvändningen i småhus, flerbostadshus och lokaler för år 2013. [Läs här](#)

Viktigt - mål för energieffektivisering

Det är viktigt med mål för energieffektivisering och förnybar energi enligt Energimyndighetens nya konsekvensanalys kring energi- och klimatpolitiken och möjliga 2030-mål. Ingen vet hur energipriserna utvecklas fram till 2030. Vi vet dock att en lägre energianvändning innebär lägre energikostnader. En hög energianvändning samtidigt som energipriserna blir höga kan däremot få stora konsekvenser för hushållens förmåga att betala för sina energikutgifter eller för näringslivets konkurrenskraft. Energieffektivisering är således centralt för att minska utsattheten samtidigt som miljön mår bättre. Läs [2030 – på väg mot ett mer hållbart energisystem](#)

Energieffektiva byggnader

Nu finns presentationer från seminariet "Hur lå(n)gt kan vi nå?", som bland annat visar olika möjligheter att bygga energieffektivt utan att tumma på kravet god inomhusmiljö. [Länk till presentationerna](#)

Vägledning för tillsyn

Kommunerna arbetar för lite med tillsyn och därför har Boverket fått ett uppdrag av Regeringen att ta fram tillsynsvägledning. Så snart Boverket har presenterat det färdiga materialet för regeringen kommer vägledningstexterna att publiceras på PBL Kunskapsbanken och bli tillgängliga för alla kommuner. Läs mer [här](#) och artikeln i [Energj & Miljö](#) där Svensk Ventilation har uppmärksammat kommunernas tillsyn av OVK.

Skolverket

Ny webbutbildning för handledare

Nu lanserar Skolverket en webbaserad handledarutbildning för att höja kvalitén i det arbetsplatsförlagda lärandet. Utbildningen är kostnadsfri och kan genomföras i valfri studietakt. Länk till [handledarutbildningen](#)

Fortsatt intresse för brandboken

Vi fortsätter att i olika sammanhang presentera boken Praktiska lösningar – Brandskydd – Ventilation. Hittills i höst har vi visat boken i Linköping, Kristianstad, Malmö, Helsingborg, Haparanda, Luleå och Umeå (bilden). Den 18-20 november kröns denna satsning på Expovent i Stockholm, Södertälje och Västerås.

Vidareutbildning för montörer

I september genomfördes kursen Ledande Ventilationsmontör som är den avslutande kursen i IUC:s trestegsutbildning för ventilationsmontörer. – Kursen gör att jag som montör har fått en bredare bild och ser hur allt hänger ihop på olika nivåer. Det hjälper mig i mitt arbete, säger en av kursdeltagare i IUC:s nyhetsbrev.

Sissi Fondelius, chef för kursverksamheten på IUC, berättar att det är stor efterfrågan på kurserna inom ventilation.

– Det är mycket positivt att företagen satsar på kompetensutveckling. Vi försöker att tillgodose företagen med det kursutbud som önskas. Vi får även mycket förfrågningar på företagsanpassade kurser.

ETT NYHETSREV FRÅN SVENSK VENTILATION

**VÅR FRAMTID
HÄNGER I LUFTEN**

Stockholms Lokalförening

Lunchmöten

Måndagar kl.12.00–13.00 (smörgås kl.11.30) på IUC, Palmfeltsvägen 5, Johanneshov. Lunchmötena arrangeras i samarbete med Energi- och Miljötekniska Föreningen.

2014-11-10 Brandtätningar och brandspjäll - olika typer, montage och CE-märkningar.

[2014-12-01](#) Boverkets Byggregler (EMTF)

[2014-12-08](#) Problem med roterande värmväxlare och lukter – injustering

Höstmöte 16-17/10 på M/S Birka

Kurs i AB och ABT

Det blir inga vanliga lunchträffar under vårterminen 2015. Istället håller vi en intern kurs i AB 04 och ABT 06. Lärare är P-G Jönsson från Andersson Gustafsson Advokatbyrå. Kursen startar 2015-01-19 och fortsätter följande måndagar: 2015-02-16, 2015-04-13, 2015-04-27, 2015-05-11 och 2015-05-25 klockan 11.00–13.00 på IUC, Palmfeltsvägen 5, Johanneshov.

[Länk till anmälan](#)

Lokalförening Mitt

Kurs i brandskydd och ventilation

Svensk Ventilations Lokalförening Mitt ordnade den 28-29 oktober i Örebro en kurs om brandskydd och ventilation. Lärare var Martin Borgström, huvudredaktör för vår senaste utgåva av Praktiska lösningar - Brandskydd - Ventilation.

– Gensvaret för detta lokala initiativ var mycket bra - hela 34 deltagare, konstaterar Ulf Bergquist på VentPartner (bilden). Vi planerar att fortsätta med kurser i andra ämnen t ex entreprenadjuridik.

Energieffektiv ventilation 5 dec

Energi & Miljö ordnar en förmiddag om ventilation med tyngdpunkt på energieffektiva installationer. Plats: Ljussgården, Drottninggatan 33 i Stockholm. [Anmälan och program](#). Ange att Du jobbar på ett medlemsföretag i Svensk Ventilation under "Övrig information", så får Du medlemsrabatt!

- **Håll koll på förlusterna: avfrostning och förvärmning**, Per Kempe, Tekn Dr, Projektengagemang, Roland Jonsson, HSB Riksförbund
- **VAV och CAV: erfarenheter från bland annat skolbyggnader**, Mari-Liis Maripuu, Tekn Dr, CIT Energy Management, Richard Johansson, Lindesbergsbostäder
- **Konsten att ventilera Nationalmuseum**, Tomas Engdahl, Bengt Dahlgren Stockholm

Vår vision

**Ett energieffektivt
och hälsosamt
inomhusklimat
för alla**

Svensk Ventilation vill följande:

- Skärp kraven på byggnaders energianvändning.
- Tydligare och höjda krav på inomhusklimatet.
- Ökad tillsyn och uppföljning av byggnaders energianvändning och inomhusklimat
- Inför klimat-ROT, ett ROT-avdrag för energieffektivisering.
- Mer medel till teoretiska och praktiska tekniska utbildningar.
- Ökade anslag till forskning om inomhusmiljö.

Hjälp till att sprida "Kanalen"

Finns det fler på ditt företag som du anser kan ha nytta och glädje av den information vi sprider via vårt nyhetsbrev? Skicka ett mail med namn och adressuppgift till

britta.permats@svenskventilation.se

ETT NYHETS BREV FRÅN SVENSK VENTILATION

VÅR FRAMTID
HÅNGER I LUFTEN

Utbildning och kurser

Steg 1 - Ventilationsmontör

Självstudier + 2014-11-12	IUC, Stockholm
Självstudier + 2015-03-10	IUC, Malmö
Självstudier + 2015-03-24	IUC, Stockholm
Självstudier + 2015-04-28	IUC, Göteborg
Självstudier + 2015-05-05	IUC, Katrineholm

Steg 2 - Certifierad ventilationsmontör

2014-11-13 - 2014-11-14	IUC, Stockholm
2015-04-14 - 2015-04-15	IUC, Stockholm

Steg 3 - Ledande ventilationsmontör

2015-02-17 - 2015-02-19	IUC, Stockholm
-------------------------	----------------

Installationsbrandskydd

1 dag	Kontakta IUC
-------	--------------

Ventilationsteknik

2015-02-10 - 2015-02-11	IUC, Katrineholm
2015-05-19 - 2015-05-20	IUC, Katrineholm

Styr- och reglerteknik för värme och ventilation

2015-05-06 - 2015-05-08	IUC, Katrineholm
-------------------------	------------------

Bygglagstiftning OVK + certifieringsprov

2014-12-01 - 2014-12-03	IUC, Malmö
2015-03-03 - 2015-03-05	IUC, Göteborg
2015-04-21 - 2015-04-23	IUC, Stockholm

Injustering av luftflöden

2014-11-19 - 2014-11-21	IUC, Katrineholm
2015-03-17 - 2015-03-19	IUC, Katrineholm

Mätning av luftflöden

2015-02-24 - 2015-02-25	IUC, Katrineholm
2015-05-26 - 2015-05-27	IUC, Katrineholm

Svensk Ventilations
medlemmar har
10 % rabatt
på IUC:s kurser

VVS-teknik på distans

2014-12-17 - 2015-08-28 + självstudier	IUC, Katrineholm
---	------------------

Ekonomi i projekt

2014-11-11 - 2014-11-12	IUC, Katrineholm
-------------------------	------------------

Diplomerad projektledare

5 delkurser totalt 11 kursdagar	Kontakta IUC	IUC
------------------------------------	--------------	-----

Installationsbrandskydd

IUC:s endagskurs Installationsbrandskydd har Svensk Ventilations bok Praktiska lösningar - Brandskydd som kursbok. Lärare är bokens huvudredaktör Martin Borgström. Kursen går igenom hur man kan välja system för skydd mot brandgasspridning som t.ex. fläkt i drift, backströmningsskydd och brandgasspjäll. Vad man bör tänka på vid användandet av de olika systemen, t.ex. vilka förutsättningar som krävs för backströmningsskydd. Kursen går även djupare in på hur imkanaler, kanalupphängningar, brandisolering, schakt och fläktrum kan utföras samt avslutar med mekanisk brandgasventilation. [Länk till anmälan](#)

IUC
INSTALLATÖRERNAS
UTBILDNINGSCENTRUM

Medlemskalender

oktober-december 2014

2014-10-02 -03	Kampanjdagar Ren Luft, Stockholms Centralstation
2014-10-06	EMTF:s teknklunch, Stockholm
2014-10-07	IUC Ledningsgrupp, Göteborg
2014-10-07 -10	Eurovent Summit, Berlin
2014-10-07	Eurovent PG 04B (Filter), Berlin
2014-10-09	Eurovent PG 06C (AHU), Berlin
2014-10-13	Stockholms Lokalförening, lunchmöte
2014-10-13	Andas lätt och räkna rätt i skolan, Malmö
2014-10-16	SIS/TK 110 Akustik och buller, Stockholm
2014-10-16 -17	Stockholms Lokalförening, höstmöte
2014-10-21	CEN TC 156 WG 2 (Bostadsvent), Paris
2014-10-21	Brandbokspresentation, Haparanda
2014-10-22	Brandbokspresentation, Luleå
2014-10-23	Brandbokspresentation, Umeå
2014-10-24	Brandbokspresentation, Sundsvall
2014-10-24	Andas lätt och räkna rätt i skolan, Uppsala
2014-10-24	Lot 6, Energimyndigheten, Stockholm
2014-10-30	Andas lätt och räkna rätt i skolan, Umeå
2014-10-30	Healthy Indoor Environments Workshop, Lund
2014-11-03	EMTF:s teknklunch, Stockholm
2014-11-03	OVK-samråd med myndigheter, telemöte
2014-11-04	Styrgrupp Marknad, telemöte

2014-11-10	Stockholms Lokalförening, lunchmöte
2014-11-11	SIS TK 170 Luftbehandlingsteknik, Stockholm
2014-11-12	SIS TK 110 Akustik och buller, Stockholm
2014-11-12	Styrgrupp Entreprenad, Stockholm
2014-11-13	Andas lätt och räkna rätt i skolan, Göteborg
2014-11-17	YH Enköping Ledningsgrupp
2014-11-18	Brandbokspresentation, Stockholm
2014-11-19	Brandbokspresentation, Södertälje
2014-11-20	Brandbokspresentation, Västerås
2014-11-20	Styrelsemöte, Stockholm
2014-11-20	Eurovent PG 17 (Återvinnare), Webex
2014-11-21	BeLivs Workshop, Göteborg
2014-11-26	Styrgrupp Brand, Stockholm
2014-11-27	Styrgrupp Produkter, Stockholm
2014-11-27	Healthy Indoor Environments Workshop, Lund
2014-11-28	IUC examensdag, Göteborg
2014-11-28	Eurovent PG Fans, Milano
2014-12-01	EMTF:s teknklunch, Stockholm
2014-12-05	Ventilationsdag, Energi&Miljö, Stockholm
2014-12-08	Stockholms Lokalförening, lunchmöte
2014-12-10	CEN TC 156 Ventilation for buildings, London
2014-12-16	IUC ledningsgrupp, Katrineholm
2014-12-18	Healthy Indoor Environments Workshop, Lund